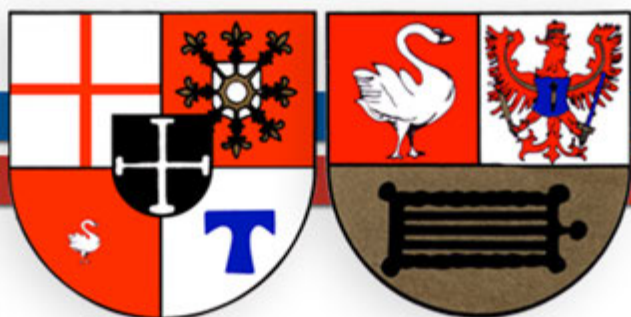

Huissense Gildenkroniek

Jaargang 26 - Nummer 2 - Augustus 2013

Met o.a.:

Harry Berendsen nieuwe koning St. Gangulphusgilde -
Geen koning St. Laurentiusgilde -
Joey Schoenmakers wederom Jeugdkoning -

Een uitgave van
De Gilden van
St. Gangulphus en St. Laurentius
binnen de stad Huissen

COLOFON

HUISENSE GILDENKRONIEK

DE REDACTIE IS IN HANDEN VAN DE ARCHIEF, STUDIE, PR-COMMISSIE

EINDREDACTIE: JAN WANNET

VORMGEVING: JAN GIESEN

REDACTIEADRES WIEKEN 15

6852 BR HUISSEN

kroniek@gildenhuissen.nl

SECRETARIAAT GILDEN: BERT BOUWMEISTER

WILDZANG 27

6852 JS HUISSEN

secretaris@gildenhuissen.nl

MEER INFORMATIE: GildenHuissen.nl

Inhoudsopgave

Jaargang 26, Nummer 2, Augustus 2013

REDACTIONEEL

Gildenkroniek	04
---------------	----

GILDENNIEUWS

Gildenagenda	05
Harry Berendsen nieuwe koning St. Gangulphusgilde	06
Geen nieuwe koning St. Laurentiusgilde	07
Joey Schoenmakers wederom Jeugdkoning	08
John Kradolfer nog drie jaar generaal St. Laurentiusgilde	09
Huissense Kalender 2014 gepresenteerd op Huissense Dag	10
Archief Gildenkroniek online	11

ACTIVITEITEN

Kringdag Rijk van Nijmegen/De Betuwe in Ooij	12
Huissense Umdracht 2013	13
3e Lingewaardse Veteranendag	15
Beleg en Ontzet 2013	16
Kermis in Zeddam	18

HISTORIE

De Huissense Gilden en de middenstand vóór de oorlog	20
Zilveren gedenkteken uit 1502?	22

BESCHERMHEILIGEN

Sint Andreas	24
--------------	----

HET VERHAAL ACHTER HET ZILVER

Zilverketens (25)	26
-------------------	----

VERDIEPING

Bibliografie Gilden Huissen (2)	27
---------------------------------	----

Gildenkroniek

Vol variatie

Jan Wannet

De tweede gildenkroniek met weer een variatie aan weetjes en bijzonderheden van de gilden. In de vorige uitgave stond het verhaal van de Gelderse Almanak uit 1863. Daar werd ook gesproken over een schild. In deze uitgave het vervolg hiervan. Ook bijzonder is het koningschieten, op die dag werd echt historie geschreven. Na lange tijd geen kandidaat!

Dit keer in de bibliografie van de gilden, een verzamelboek uit 1931, van tabaksfabriek Niemeijer, hoe meer je rookte, hoe meer plaatjes je kon verzamelen. Tegenwoordig is het anders, wat betreft het roken. Het beleg en ontzet, de nieuwe opzet begint vorm te krijgen. Gildenbroeders uit 's Heerenberg, maar ook de 'smerzakken' en "raad van elf" en de "vrienden van Huissen" waren er om de slag groots te maken. Het verhaal over het gildenzilver ontbreekt ook niet deze keer. Het bezoek aan schutterij St. Johannes uit Zeddam, waar we een mooie route hebben gelopen en zeer gastvrij zijn onthaald. Kortom weer een gildenkroniek met allerlei verhalen en gebeurtenissen over de Huissense gilden.

Beleg en Ontzet 2013

Gildenagenda

De activiteiten van 2013

Naast onze vaste Gildendagen zijn er ook weer diversen andere activiteiten. Sommige van deze activiteiten worden bezocht door een delegatie, en andere weer met de gehele Gilden.

30 juli **Huissense dag met presentatie Huessense Kalender 2014**

11 augustus **Laurentiusdag**

25 augustus **Kerkwijding**

01 september **Federatief concours bij "Vriendenkring" Leuth**

8 september **60 jaar heropleving Sint Joris uit Budel**

19 september **Vleiskeure Huissen**

24 oktober **Groot bestuursvergadering**

26 oktober **Investituur Nobele Orde Antwerpen**

27 oktober **Najaars Ledenvergadering**

14 december **Huissen bij kaarslicht**

Beleg en Ontzet 2013

Harry Berendsen koning St. Gangulphusgilde

Harry was in 1983 en 1985 al eens koning van het St. Laurentiusgilde.

De zondag het dichts bij St. Jan wordt er door de Huissense gilde voor koning geschoten. De strijd bij het Gangulphusgilde ging tussen Henri Hermeling, Albert Jansen, Martien Berendsen en Harry Berendsen. Die laatste schoot zich met het 68ste shot tot koning van het St. Gangulphusgilde.

Het was een warme dag en de spanning steeg tot een hoogtepunt. Kort daarvoor was (inmiddels keizer) Henk Lippmann ontdaan van zijn zilver.

Tijdens afrekeningsdag zijn de raadsheren van de koning bekend gemaakt te weten:

1. Martin Berendsen
2. Henry Hermeling
3. Albert Jansen
4. Frans Berendsen
5. Louis Muller
6. Wim van der Jagt

En de keizer is Henk Lippmann

De kersverse koning viert zijn overwinning

Geen koning bij St. Laurentiusgilde

Unieke situatie zorgt niet voor problemen

Waar bij het St. Gangulphusgilde er vier man onder de klos stonden waren er er bij het St. Laurentiusgilde geen kandidaten.

Geen van de leden van het St. Laurentiusgilde heeft zich kandidaat gesteld voor koning. Hoewel dit sinds het einde van de tweede-wereldoorlog niet meer is voorgekomen is oplossing voorhanden. Dit jaar zal de functie van de koning vervuld worden door de oud-koning met zijn ex-keizer en raadsheren.

Zij vormen samen het “Gezelschap Interim Koning”. Zij zullen er voor zorgen dat het St. Laurentiusgilde blijft draaien zoals dat in de afgelopen jaren is gegaan. Ieder lid van het gezelschap vervult zijn taak als interim koning bij optrek- en uitgaansdagen van de gilden.

Het Gezelschap Interim Koning bestaat uit:

- Ivan Matthijssen	- Nico Evers
- Tjebbe Kersten	- Jan Giesen
- Frank Berendsen	- Jeff Lentjes
- Matthijs Hermeling	- Sjoerd Wannet

Koning St. Laurentiusgilde wordt ontdaan van zijn zilver en wordt keizer.

Joey Schoenmakers wederom Jeugdkoning

Minder schoten dan vorig jaar.

Voor de tweede keer stond hij onder de klos en voor de tweede keer schiet hij hem eraf. Joey Schoenmakers is weer voor een jaar Jeugdkoning van het St. Laurentiusgilde.

Waar Joey vorig jaar nog twee tegenstanders had moest hij nu alleen maar tegen het hout vechten. Dit lukte hem in een keurige 60 schoten.

ADVERTENTIE

Groente en fruit speciaalzaak

HERMSEN

Vierakkerstraat 45 Huissen tel. 026-3256050

John Kradolfer nog drie jaar generaal St. Laurentiusgilde

Frank Berendsen blijft Luitenant

Tijdens de allereerste Jongerenvergadering van het St. Laurentiusgilde na het koningschieten is John Kradolfer wederom verkozen als generaal van het St. Laurentiusgilde. Deze functie is voor drie jaar. De Laurentiusgeneraal heeft samen met de Gangulphusgeneraal het commando.

Luitenant.

Tijdens diezelfde vergadering is Frank Berendsen wederom verkozen tot Luitenant. De Luitenant heeft het commando tijden Laurentiusdag en vervangt de generaal bij afwezigheid.

Vaandeldrager.

Tijdens de vergadering is het niet gelukt een vaandeldrager te vinden. Hans Matthijssen heeft deze functie bijna 20 jaar vervuld maar heeft aangegeven dit niet meer te kunnen doen. Het St. Laurentiusgilde dankt hem voor al die jaren. Ze zijn nog op zoek naar een vervanger.

ADVERTENTIE

d'oude bloemensmidse

**Uw bloemist voor al uw
bloemsierwerk zoals:**

Bloemen- en plantenarrangementen
voor jubilea etc.
Bruids-, Droog- en Rouwarrangementen
Dus voor iedere denkbare gelegenheid.
Bel of loop vrijblijvend langs bij:

*d'oude
bloemensmidse*

Langestraat 60
Huissen
Tel. 026 3257171
Fax 026 3258181

Tot ziens bij uw allround bloemist

Huessense Kalender 2014 gepresenteerd op Huissense Dag

12 Bijzondere afbeeldingen

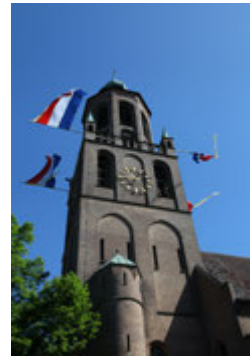
Tijdens de Huissense dag werd de Huessense kalender gepresenteerd. In de kalender van 2014 laten de makers bijzondere afbeeldingen zien van Huissen.

In de 12 kalenderbladen zijn afbeeldingen opgenomen van het Huissens erfgoed met wetenswaardigheden die de meesten wel kennen, maar nu toch facetten laten zien die misschien nog onbekend waren. Kortom een reis door Huissen die Huissenaren zal aanspreken. En natuurlijk zijn alle specifieke Huissense feest- en gedenkdagen opgenomen.

Een leuk cadeau, vooral voor Huissenaren die buiten Huissen wonen. Bovendien steunt men de Huissense gilden voor het onderhoud en vernieuwing van de bekende historische kostuums.

Na de Huissense dag is de kalender te koop bij drukkerij Kuipers, Slijterij Degen en Primera in winkelcentrum de Brink. De kosten bedragen: € 5,00

HUESSENSE KALENDER 2014

De Huessense Kalender is een uitgave van de Gilden van St. Gangulphus en St. Laurentius binnen de Stad Huissen.

De afbeeldingen in deze kalender zijn, afkomstig van:
H. Ten Haas, H. Haas, E. Smit, M. Diephuis, G. Muller
Gildere Archief en Gemeentelijke Gemeenschap

De Huessense Kalender 2014

Archief Gildenkroniek online

Nu al alle kronieken vanaf 2005 beschikbaar

Vorig jaar vierde de Huissense Gildenkroniek haar 25 jarig bestaan. Men is nu bezig dit archief online beschikbaar te stellen.

Op dit moment zijn alle kronieken vanaf 2006 online in te zien. Binnenkort wordt dit uitgebreid tot alle Gildenkronieken vanaf 2003. Later zullen ook eerdere editie's volgen.

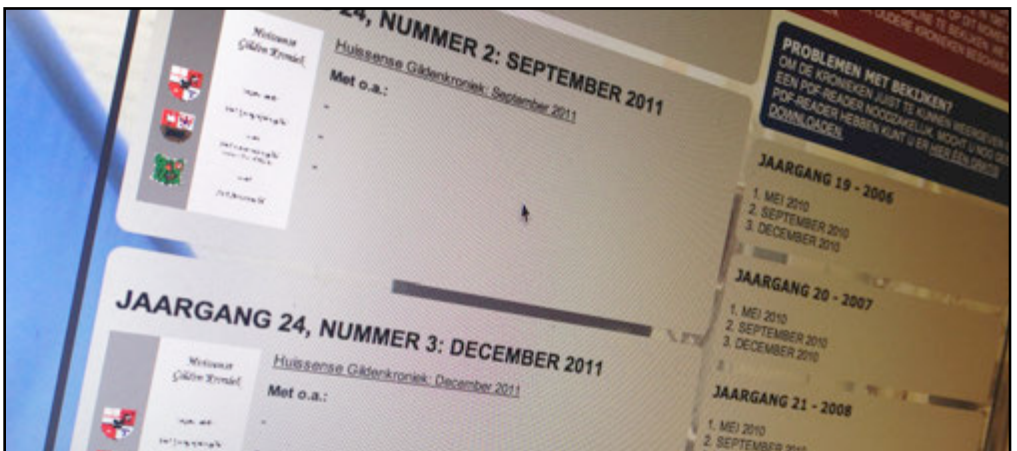
Met het online beschikbaar stellen van de Gildenkronieken komt er veel informatie beschikbaar over de recente geschiedenis van onze gilden.

De kronieken zijn te raadplegen op onze website GildenHuissen.nl onder het kopje Gildenkroniek in de blauwe balk. Links ziet u de meest recente editie en rechts kunt u makkelijk struinen in het archief.

Geprobeerd is om de kronieken zoveel mogelijk in originele vorm te reconstrueren. Inclusief originele omslag en dergelijke. Het kan zijn dat de informatie die in oudere edities van de Gildenkroniek staat inmiddels achterhaald of verouderd is. Deze informatie is niet aangepast.

De Gildenkronieken zijn rechtstreeks vanuit uw internetbrowser te bekijken. Klik op het plaatje van de kaft en de kroniek opent.

Kringdag Rijk van Nijmegen/De Betuwe in Ooij

Een paar prijzen behaald

Wil Evers

Op zondag 26 mei 2013, een gedenkwaardige dag, want op deze dag in het jaar 1502 vond de belegering plaats van Huissen. Karel van Gelre trok ten aanval, (zie bijdrage van Louis Muller in de vorige uitgave van de kroniek), vertrokken wij richting Ooij om deel te nemen aan de kringdag Rijk van Nijmegen de Betuwe. Met gepoetste schoenen en gespen (niet te hard wrijven anders gaat het nikkel eraf) en in het historisch en witte handschoenen begaf ik mij richting de “De Gouden Engel”. Hoe het vervoer geregeld was, was een verrassing het stond niet vermeld in de uitnodiging. Maar bij “De Gouden Engel” aangekomen bleek er een bus te staan. Alleen viel de opkomst van de Gildebroeders een beetje tegen. Zodoende hadden wij ruimte genoeg in de bus en hoefden wij geen plaats te reserveren.

Ondanks de geringe opkomst vertrokken wij toch goede moed richting Ooij. Onze koningen en koninginnen en jeugdkoning waren al aanwezig even als de generaal.

Wij hadden tijd genoeg want de opening was gepland om 11.15 uur met kort erachteraan de start van het defilé en mars wedstrijden. Jammer dat het weer niet meewerkte. Het was koud en er stond een aardig briesje. Deze dag zouden wij weer deelnemen aan diverse onderdelen. Dit keer werd de eer hoog gehouden bij het koningschieten door onze Gangulphus koning Henk Lippmann en Ria Lippmann bij de koninginnen, helaas beiden zonder resultaat. Onze jeugdkoning Joey Schoenmakers zette zijn beste beentje voor bij het koningschieten voor de jeugd. En de vendeliers deden uiteraard mee met de vendelwedstrijden. Ook het kruisboogvendel deed mee aan hun onderdeel. Bovendien werd er ook mee geschoten door 4 Gildebroeders bij het onderdeel schieten met een luchtgeweer.

De spits werd afgebeten door het kruisboogvendel en begon tegelijkertijd de strijd om de diverse kringkoning schietwedstrijden. Ook werd het tijd voor onze vendeliers om hun kunsten te tonen.

En zo zal je altijd zien toen er gevendeld moest worden regende het.

Maar even daarvoor schoot onze Jeugdkoning Joey de linkervleugel eraf. En hiermede zat hij in de finale voor het kring jeugdkoningschieten. Helaas schoot de jeugd koningin van St. Sebastianus uit Gendt het laatste stukje eraf, voor hij aan de beurt was.

Ook met tegen wind en regen deden de schutters van het kruisboogvendel hun uiterste best om zoveel mogelijk punten bij elkaar te schieten. Uiteindelijk lukte het hun want ze pakten de eerste prijs geweldig proficiat herenschutters. De 4 Gildebroeders die mee deden met de luchtbukswedstrijd, moesten het opnemen tegen gerenommeerde schutters en voor hen was geen eer te behalen.

Ondanks alles hebben we toch nog wat prijzen bij elkaar geschraapt. Niet alleen Joey had een prijs en het kruisboogvendel, maar we hadden ook prijs met het vendelen de 3e prijs in de ere afdeling en bij het defilé hadden we de 3e prijs en bij het marcheren de 2e prijs. Al met al geen slechte dag voor ons Gilde. Wat minder gold voor de organisatie, het slechte weer speelde hun parten. Nadat alle activiteiten waren afgelopen werd het weer iets beter.

Hiervan hebben weinigen van mee gekregen want het was weer goed toeven in de feesttent. Wij hebben ons wederom mooi gepresenteerd tijdens de rondgang door Ooij. En we kunnen weer terug zien op een succesvolle kringdag.

Huissense Umdracht 2013

Een Huissens feest

Bert Bouwmeister

Het is donderdag 30 mei 09.00 uur. We staan paraat onder de toren het kan gebeuren. Het luik in het plafond boven in de toren gaat open en 200 palen en 4 altaren en een hele hoop aanverwante artikelen moeten met de lier naar beneden. We moeten ook nog in de kelder van de toren om een paar honderd bloembakken naar boven te halen. We redden het niet allemaal vandaag, maar morgen gaan we verder.

We gaan op vrijdag verder met het naar beneden halen van de spullen, echter de lier doet het niet meer en er is geen beweging in te krijgen. Wat nu. We gaan het op de

ouderwetse manier doen, met touwen. Maria – Laurentius en Gangulphus worden van hun vertrouwde plaatsen gehaald in de kerk en worden gemonteerd op de draagbaren en prachtig versierd met bloemen. De hemel wordt opgebouwd en de lantaarns worden klaargezet. De grote rozenkrans wordt klaargelegd met de vlaggen van de Umdracht. De kazuifels, koorkappen met het logo van de Umdracht worden uit de kast gehaald en worden klaar gehangen voor o.a. kardinaal Eijk die zondag mee gaat in de Umdracht. De kerk wordt feestelijk versierd en op zaterdag worden de straten voorzien van borden met spreuken, vanen, vlaggen, bogen, palen en bloembakken en kunnen die ook aan de slag, als laatste worden op zondagmorgen de bloemen in de bloembakken gedaan en hebben de vele vrijwilligers zich weer voortreffelijk van hun taak gekweten. Wat is een Umdracht zonder de vele vrijwilligers. De haan en de bol staan weer te pronken en te blinken. Die op zaterdag 1 juni, geheel verguld, zijn teruggeplaatst boven op de toren. We staan klaar voor de Umdracht 2013.

Het is zondagmorgen, 2 juni. Huissen verkeert in feeststemming, het is de dag van de Huissense Umdracht. Je kunt het overal zien en voelen, de 4 grote vlaggen hangen uit de toren. De vanen zijn opgehangen aan de palen in de straten, de bloembakken staan vol bloemen en bovendien het is prachtig weer en onze Kardinaal komt, omdat het dit jaar 700 geleden is dat Huissen al een kerk had. Het is bijna 10.00 uur. We zien de Gilden aankomen met hun trommen, vlaggen en vaandels, allen gekleed in hun prachtige historische kostuums, de Koningen dragen het oudste zilver en de Gilden gaan met slaande trom de kerk in voor de eucharistieviering.

De adjudanten blijven achter op het Kerkplein om de Umdracht al vast op te stellen en straks door de versierde straten van Huissen te begeleiden, een privilege van honderden jaren oud. Tegen 11.00 uur is de H. Mis afgelopen en komt het Allerheiligste naar buiten, gedragen o.a. door Kardinaal Eijk, om plaats te nemen in de Umdracht onder de Hemel.

Tezamen met vele gelovigen, gaan we biddend, zingend en met muziek door Huissen, met in ons midden Het Allerheiligste, via de eeuwenoude route en langs de vier rustaltaren in de binnenstad.

Tegen 12.30 uur keren we terug in de kerk voor een pontificaal afsluitingslof met predicatie van Kardinaal Eijk. Na afsluiting van het plechtige lof en ter afsluiting van de Umdracht, loopt de Kardinaal naar buiten over de Gildenvlaggen, hetgeen alleen is voorbehouden aan wereldlijke en geestelijke hoogwaardigheidsbekleders, om de vendelhulde in ontvangst te nemen.

Inmiddels zijn de vele vrijwilligers al weer bezig met het verzamelen van de bloemen voor de verkoop op het Kerkplein en komen de eerste palen, bloembakken en altaren alweer richting kerk om weer voor een jaar te worden opgeslagen en kijken we elkander als rechtgeaarde Huissenaar aan: "Ze hebben ons al veel afgepikt in Huissen, maar van de Huissense Umdracht blijven ze af".

Bert Bouwmeister

3e Lingewaardse Veteranendag

Gehouden op 20 juni 2013

Hans Hoen

Alweer voor de 3e keer op een rij werd de veteranendag voor de veteranen van de gemeente Lingewaard georganiseerd. Deze keer werd de bijeenkomst gehouden in zalencentrum de Kolk te Haalderen.

Verschillende instanties hadden de toezegging gedaan hun medewerking te verlenen aan deze dag. o.a. Wabo research uit Angeren o.l.v. Ton van Bon en Martin de Waal en Lenie Kemperman van de Historische Kring Angeren. Ook de Historische Kring Huessen was aanwezig met Piet Driessen en Jeanette Eeuwes. Het veteraneninstituut uit Doorn had ook expositie ingericht en de adjudanten van de Huissense Gilden waren aanwezig om de gasten te ontvangen en te begeleiden naar de zaal. Mevr. van Brummelen verzorgde de EHBO deze middag. Ook Hans Hoen had d.m.v. foto materiaal een kleine expositie ingericht in de hal. Nadat waarnemend burgemeester Steven de Vreeze de gasten had toegesproken werd er een minuut stilte gehouden ter nagedachtenis aan alle gevallen kameraden. Annelies Buurman uit Gendt zorgde met haar optreden voor passende muziek deze middag en op de achtergrond werd door Hans Hoen een film gedraaid over de herdenking van Market Garden in 2004 te Arnhem. Nadat er een heerlijk Chinees Indisch buffet werd geserveerd toog iedereen weltevreden naar huis en als bedankje voor de komst kreeg iedereen een lekker doosje chocolaatjes uitgereikt door de gemeente Lingewaard.

Dank is ook verschuldigd aan Yvonne Lensen en Marja Schaars en haar collega's van de gemeente Lingewaard voor de organisatie van deze dag.

ADVERTENTIE

de Huessensche Poort

Uw opticien,
voor zorg in zien.

www.polman-optiek.nl

Langestraat 64 6851 AS HUISSEN Tel. 026 - 3251974

Beleg en Ontzet 2013

Bijna Verloren

Matthijs Hermeling

Op zaterdag 21 juni was het weer zover, het beleg en ontzet van Huissen. Op deze dag herdenkt Huissen dat ze in het jaar 1502 belegerd werden door Karel van Gelre (Arnhem). Huissen won dit beleg met de hulp van de reserve troepen uit Kleef. Jan II van Kleef was namelijk de baas over Huissen. De dag zit vol met tradities, activiteiten en gebeurtenissen die deze slag herdenken.

Het begon in de ochtend waar heel Huissen wakker schrok door het geluid van kanonvuur door de straten. Nadat de troepen zich verzameld hadden werd Huissen gecontroleerd op veiligheid. Dit was dit jaar zeker nodig, want Karel van Gelre had dit jaar reserve troepen meegenomen vanuit Arnhem. Door hun overmacht lag het kamp veel dichterbij Huissen dan normaal. Meerdere malen heeft Karel van Gelre uitvallen gedaan in Huissen. Hierbij vielen gewonden aan beide kanten en werd er flink wat buit gemaakt door de Gelderse. Gelukkig kon Huissen met de hulp van de Kleefse troepen de Arnhemse troepen toch de baas zijn tijdens het vuurgevecht.

Zodat we trots kunnen zeggen Huusse is Huusse gebleven! Zegt het voort, zegt het voort!

Kermis in Zeddham

Bij Schutterij St. Johannes op een hete dag.

Jan Wannet

Op 7 juli waren we te gast bij schutterij St. Johannes in Zeddham. Zij hadden ons uitgenodigd om de kermis, een van de belangrijkste activiteiten van de schutterij, op te luisteren samen met nog vier gastverenigingen, onder andere broederschap St. Antonius uit 's Heerenberg. Het werd een kleurige rondgang door Zeddham onder de stralende zon. Bij de tussenstop bij zorgcentrum huize Sydehem werd een vendelholde gebracht voor de koningen en bewoners. Daarna terug naar de tent waar we nog een paar gezellige uurtjes hadden.

Schutterij St. Johannes is volop bezig om de kermis weer nieuw leven in te blazen. Elk jaar nodigen ze gastverenigingen uit om er een waar kermisfeest van te maken. En daarna in broederschap elkaar te ontmoeten. Interessant is altijd de historie van een schutterij. Hoe het is ontstaan en uitgegroeid tot wat het nu is.

De historie van schutterij St. Johannes:

Rond de overgang van 1800 naar 1900 was het een onzekere tijd. De industrie deed zijn intreden en veel mannen in de grensstreek trokken vooral naar Duitsland om daar in de fabrieken te gaan werken. Werkte men hiervoor meestal als dagloner bij verschillende boeren en was men vaak afhankelijk van het weer, nu moest men wel lange dagen maken voor maar een karig vast loon. Vooral het laatste was toch erg belangrijk. Om de sleur te doorbreken werden er schutterijen opgericht om aan de wens te voldoen van folklore en traditie. Ook in Zeddham dat eind 1899, 527 zielen telde, Vinkwijk 208 en Vethuizen 146 kwam dat verlangen om een schutterij op te richten. Het Gilde St. Oswaldus opgericht in 1651 was al jaren een vertrouwd gezicht in Zeddham.

Toch werd 1 mei 1900 Schutterij St. Johannes Zeddham opgericht. Het was een vereniging die hoewel het toch een katholieke naam had, niet een vereniging, dat echt geschoeid was op het Katholieke geloof. De Katholieke geestelijk verleende alle medewerking aan de oprichting. Veel van de beginperiode is helaas niet bewaard gebleven. Het was van begin af aan een vereniging dat tot doel had het organiseren van gezellige bijeenkomsten, optochten, muziek en dansvermakelijkheden en schietoefeningen en het gezellige verkeer te bevorderen één en ander langs wettige wegen. Dit is dan artikel twee van de statuten uit 1923. Dit artikel is nu nog steeds één van de hoofddoelen. Ver voordat de schutterij werd opgericht werd er in Zeddham al kermis gevierd. De schutterij heeft die taak op zich genomen en tot op de dag van vandaag is het één van de hoofddoelen. Over de periode van 1900 tot 1925 is niets bewaard gebleven.

De ledentallen schommelden en het was vooral in de crisisjaren heel moeilijk om het hoofd boven water te houden. De oudste foto die in ons bezit is komt uit 1920/1922. Door allerlei verboden van de Duitser bezetter was het onmogelijk nog activiteiten te organiseren in de periode 1940-1945. Het

bestuur besloot al heel snel om de schutterij op een laag pitje te zetten maar wilde de vereniging niet opheffen.

Direct na de bevrijding van Zeddam al op 1 april 1945 werden de koppen weer bij elkaar gestoken en een nieuw voorlopig bestuur gevormd en begonnen de voorbereidingen al weer voor de kermis. Door het snelle handelen kon op 8-9 en 10 juli 1945 weer kermis gevierd worden. Door de schaarste die er heerste was het improviseren, toch is het een geslaagde kermis geworden. Kermis 1945 werd gehouden in het parochiehuis met medewerking van overbuurman Nol Lamers die de drank verzorgde.

De eerste jaren na de oorlog beleefde de schutterij wat leden aantallen betreft hun hoogtijdagen. In de jaren 1945/1946 telde de vereniging maar liefst 161 leden. Het was een bloei die maar kort zou duren ook al omdat men bezig was om weer te wennen aan de nieuwe vrijheid. In die periode werkte men lang en hard en dan was vooral ook het geld een voorname factor. Ledentallen schommelden maar men slaagde erin toch altijd weer voldoende leden te houden en die zich ook volledig inzette om de vereniging draaiende te houden.

*Ivan Mathijssen, Tjebbe Kersten
en Sander van den Bosch*

In de jaren zestig werd er begonnen met jeugd vendeliërs. Het was een middel om de jeugd al vroeg te betrekken bij de vereniging. Vaak waren het zoons van leden die al vele jaren lid van de schutterij waren. In begin jaren zeventig werden de kermisdagen die standaard altijd zondag-maandag-dinsdag waren veranderd in zaterdag-zondag en maandag. Eind tachtigerjaren werden er uniform jassen aangeschaft en de pet maakte plaats voor de hoed. Het ledenaantal schommelde heel sterk maar is nu al jaren rond de vijftig. Er kwam een nieuw standaardvaandel, de vaandels werden vernieuwd, er kwamen bielemannen, saluutgeweren en schuttersvlaggen.

Sinds 2008 is de plaats voor tent en attracties van het verdwenen Europaplein verhuist naar de zevensprong bij de witte molen De Volharding. Werd er rond kermis het programma op een velletje huis aan huis bezorgd, sinds 2007 wordt er een kermisboekje huis aan huis bezorgd waar niet alleen het programma vermeldt wordt maar ook nieuws en wetenswaardigheden van kermis en schutterij. Na de gemeentelijke herindeling is de vereniging ook aangesloten bij Kring Montferland. Op 1 december 2011 telt schutterij St. Johannes 49 leden, 2 ereleden, en 6 jeugdeden. We hopen nog steeds te groeien. Ook al zijn we een kleine vereniging toch kunnen we trots zijn op onze uitrusting en zijn daarom een graag geziene gast en worden regelmatig gevraagd om als gast vereniging op te treden.

De Huissense Gilden en de middenstand vóór de oorlog

Bij Schutterrij St. Johannes op een hete dag.

Hans Hoen

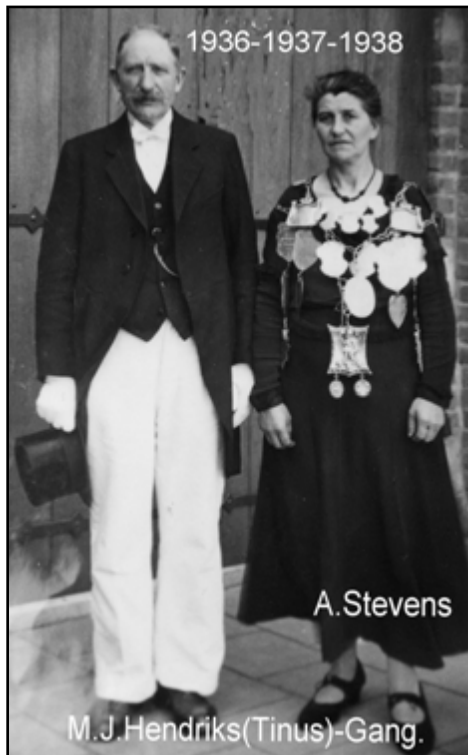
Vóór 1940 waren vele Huissense middenstanders lid van de Gilden. De meeste middenstanders kwamen uit Huissen-Stad. Niet zo verwonderlijk omdat op 't Zand hoofdzakelijk tuinders woonden.

Er zijn diverse namen te noemen:

-Thé Huisman	Schoenmaker
-Frans Scheepers	Kleermaker en manufacturier
-Toon Lippmann	Schoenmaker
-Jan Lippmann k	Kleding en gordijnen enz.
-Jan Kuipers	Drukkerij
-Geertje Kersten	Tabakswinkel
-Thé Brons	Kleermaker
-Antoon Janssen	Bakker
-Toon Siepman	Bakker en Levensmiddelen
-Tinus Hendriks en zn.	Schilders
-Gerrit Bleumer	Tabakshandel
-Piet Lestrade	Electro en Fietsenhandel
-Jan Sluiter	Aannemer

Ik zal er misschien nog wel enkele vergeten hebben maar uit bovenstaande blijkt wel dat vele middenstanders de Gilden een warm hard toe droegen en dat komt volgens mij, omdat de Gilden een groot leden aantal had en daar kon de middenstand natuurlijk door de verbondenheid met de Gilden goed van profiteren.

Hieronder diverse foto's en advertenties van Huissense middenstanders die vóór de oorlog lid waren van de Gilden:

Zilveren gedenkteken uit 1502?

Geschenk van hertog aan heldhaftige burgers...

Drs. Robert Melchers

Reactie

In de vorige Gildenkroniek staat een artikel van Jan Wannet over de Geldersche Volksalmanak uit 1836. Er is in die almanak geschreven over het schuttersfeest te Huissen, naar een stuk van de Huissense predikant R.H. Graadt Jonckers. Ronduit interessant vind ik daarin de beschrijving van een gedenkteken, in de vorm van een zilveren plaat in de kerk. Daarover had pastoor Henricus Huberts het in 1835 ook al, in een beschrijving van kerkbezittingen.

Beschrijving

Door de beschrijvingen van pastoor Huberts en dominee Graadt Jonckers naast elkaar te leggen, kunnen we een meer complete beschrijving maken van de zilveren plaat.

De complete beschrijving van het merkwaardige zilveren gedenkteken wordt dan de volgende: Het gaat om een plaat van zilver, in eigendom van de R.K. Stadsparochiekerk. Op deze plaat staat een maagd met een lauwerkrans in haar hand en aan haar voeten een “wan” voor kaf (noot 1). Over de wan zijn een hark en een dorsvlegel kruiselings gelegd. Het zilveren gedenkteken hing op de borst van de “koorkap” in de grote kerk (noot 2).

*Impressie van de afbeelding op de
zilveren plaat.
Reconstructietekening door
Robert Melchers.*

Legendarische betekenis

Het is niet duidelijk wie of wat met de maagd wordt bedoeld: een (dienst)maagd, een ongehuwde vrouw of de Heilige Maagd (Onze Lieve Vrouw). Het kan ook om een stedenmaagd gaan. In dat geval is ze een personificatie van de stad Huissen. In ieder geval zal de maagd de meest prominente positie hebben ingenomen op de plaat en draagt ze een lauwerkrans als teken van overwinning (zie de bijgaande reconstructietekening).

De volkslegende zei over dit gedenkteken in 1836, dat het ooit geschonken zou zijn door een hertog van Kleef. Voor de afgebeelde attributen bij de maagd op de plaat had men ook een verklaring. De Geldersen hadden in hun overmoed gedreigd dat ze de stad Huissen en haar ingezetenen, als ze zich niet overgaven, als koren zouden ziften, harken en dorsen. De Huissense burgers zouden hevig vertoerd, samen ten strijde zijn getrokken en maten met gelijke maat. Zij gaven de Geldersen hun verdiende loon en zonden hen met bebloede koppen naar huis. De hertog van Kleef zou de burgers van Huissen vanwege hun heldhaftig gedrag beloond hebben met dit zilveren gedenkteken. Zij hadden immers (mede) gezorgd voor de victorie of overwinning over de troepen van de hertog van Gelre. Nu waren er wel vaker schermutselingen tussen Geldersen en Huissenaren in de late middeleeuwen. Maar als het waar is, wat de volkslegende zei, ging het hier waarschijnlijk toch om het grootste treffen: het Beleg en Ontzet van Huissen in 1502. Die overwinning was wel een gedenkteken waard!

Raadselachtig

We weten (nog) niet of het zilveren gedenkteken nog bestaat en zo ja, waar dit dan gebleven is. Om enig idee te krijgen, wat we ons moeten voorstellen bij de afbeelding op de zilveren plaat, heb ik bijgaande vrijblijvende tekening gemaakt. Wie meer wil lezen over het raadselachtige gedenkteken, verwijs ik naar twee artikelen van de heer J.H.F. Zweers. Zie daarvoor in de lijst, bij bronnen en literatuur.

Noten:

1. Een “wan” is een grote gevlochten platte mand, waarin het koren wordt gezuiverd van het kaf.
2. Een “koorkap” is een koormantel: een geestelijk gewaad, dat bij plechtigheden buiten de H. Mis gebruikt werd. Er was nog in 1917 een geborduurde koorkap in het kerkbezit. Misschien is dit dezelfde koorkap waarop in 1835 het zilveren gedenkteken hing.

Bronnen en literatuur:

- Graadt Jonckers, R.H. (bewerkt), “Het Schuttersfeest te Huissen”. In: Geldersche Volksalmanak voor het schrikkeljaar 1836. Tweede Jaargang. Arnhem 1836, p. 18-21.
- “Huizen” (sic!). In: Voorlopige lijst der Nederlandsche monumenten van geschiedenis en kunst, deel IV, de Provincie Gelderland, Utrecht 1917, p. 114-115.
- Rijksarchief in Utrecht. Archief van de aartspriesterschappen van de Hollandse Zending, Inv. Nr. 1825. Inventaris “van Huissensch R.C. Kerk en Pastorij” door pastoor Hendrik Huberts, d.d. 2 februari 1835.
- Wannet, Jan, “Gelderse Volksalmanak 1836.” In: Huissense Gildenkroniek, Jaargang 26 –Nummer 1, Mei 2013, p. 17-18.
- Zweers, J.H.F., Een herdenkingsschild uit 1502? In: Mededelingen van Historische Kring Huessen. Deel 1: Jrg. 14, 1989, Nr. 3, p. 63-64. Deel 2: Jrg. 22, 1997, Nr. 4, p. 140-141.

ADVERTENTIE

Sint Andreas

Naamgever van schutterij Zevenaar

Sjoerd Wannet

De verschillende aanwezige beschermheilige binnen het gildewezen zijn schier onuitputtelijk. De belangrijkste rond Huissen hebben we inmiddels al beschreven. We komen nu aan bij onze vrienden uit Zevenaar die Sint Andreas als heilige hebben.

Sint Andreas is niet zomaar een heilige, hij is een van de 12 apostelen van Jezus Christus en vooral belangrijk in de Oosters-Orthodoxe kerk. Sint Andreas is dan ook o.a. de patroonheilige van Rusland, Griekenland, Spanje, Orde van het Gulden Vlies etc. Daarnaast is Andreas een broer van Petrus, de rots waar Jezus Christus zijn kerk bouwde.

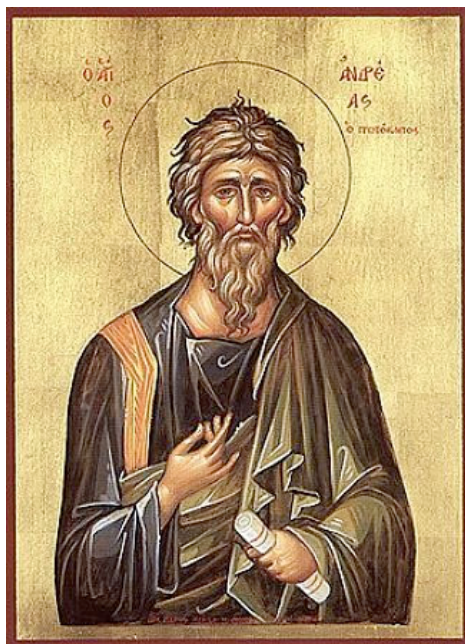
De datum van zijn geboorte is onbekend, maar vermoed wordt dat Andreas ergens rond het begin van onze jaartelling geboren is.

Sint Andreas groeide samen met Sint Petrus in het plaatsje Betsaide. Beide broers traden al snel in de voetsporen van hun vader, die visser was. Als familie konden ze net rond komen van het vissersbestaan en het was hard werken voor beide broers. Er zat weinig vooruitzicht in het leven van Sint Andreas, voorbestemd om de rest van zijn dagen te vissen en te leven in het dorpje Betsaide, tot op een dag Jezus Christus langskwam en beide broers opnam als zijn apostelen.

Als apostel van Jezus Christus heeft Sint Andreas vele wonderen en goede daden verricht. Al die verhalen staan opgeschreven in de bijbel. Na de dood en herrijzenis van Jezus Christus gingen de 12 apostelen elk hun eigen weg om de tot dan toe bekende wereld te evangeliseren en bekeren tot het Christendom.

Waar Sint Petrus naar het westen richting de hoofdstad van het Romeinse rijk, Rome, vertrok Sint Andreas richting het oosten en de belangrijkste stad daar, Byzantium (later Constantinopel en vandaag de dag Istanbul). Sint Andreas verrichtte veel wonderen en goed werk in Byzantium en het oosten van het Romeinse rijk. Al snel werd Sint Andreas dan ook de belangrijkste apostel in het oosten van het Romeinse rijk.

Beide broers waren voorbestemd om grote dingen te doen. Waar de paus, de opvolger is van de eerste bisschop van Rome, Sint Petrus. Is de Patriarch van Constantinopel de opvolger van de eerste bisschop van Constantinopel, Sint Andreas. Na het schisma in 1054 werd de paus de leider van de Katholieke kerk en de Patriarch van Constantinopel de leider van de Oosters Orthodoxe kerk.

Sint Andreas stierf uiteindelijk een marteldood in Patras. Sint Andreas weigerde de marteldood te sterven aan het kruis zoals Jezus Christus was gestorven, want Andreas was het niet waard op dezelfde manier te sterven als zijn 'meester'. De Romeinen vonden de oplossing door Sint Andreas aan een X-vormig kruis te hangen en twee dagen lang te martelen. Tijdens die martelingen bleef Sint Andreas twee dagen lang prediken tegen zijn folteraars. Uiteindelijk waren de laatste woorden van Sint Andreas: 'Ik heb lang naar dit gelukkige uur uitgekeken en heb dit al lang verwacht. Het kruis is ingezegend door het lichaam van Christus dat er aan heeft gehangen'.

Na zijn dood groeide Sint Andreas uit tot een van de belangrijkste apostel/heilige in het oosten van het Romeinse rijk, zoals zijn broer Sint Petrus dat in het westen van het Romeinse rijk werd.

ADVERTENTIE

HUIDVERZORGINGSSALON

LBELLE

VIERAKKERSTRAAT 6 - 6851 BE HUISSEN - TEL. (026) 325 09 68

De Buitenpoort

De sfeervolle locatie voor al uw feesten
en partijen

www.debuitenpoort.nl
tel. 06 2520 83 52

Zilverketens (25)

Groot historische bezit

Hugo Vermaas

Ons gilden koestert niet alleen de historie van Huissen maar ook hun attributen zoals o.a. het gildenzilver de adjudantplaten maar ook de St. Jannekes (dekenstokken) en onze vaandels. En zeker niet vergeten onze historische kostuums.

Er wordt veel energie in het beheer daarvan gestoken. Met dank aan de gildenknechten.

Onze voorvaders en overleden gildebroeders hebben een grote verantwoordelijkheid bij de huidige generatie neergelegd voor het behoud van deze waardevolle historische objecten. Wij hebben een taak om deze attributen ongeschonden aan de volgende generatie over te kunnen dragen.

Zo is het gildenzilver pasgeleden weer nagekeken en daar waar nodig aangepast. Ons gildenzilver groeit nog steeds want als een gildebroeder koning schiet door met zijn schot het laatste stuk van de klos neer te halen, wordt hij koning van het gilden. Aan het einde van deze periode biedt hij het gilde, als blijvende herinnering aan zijn koningschap, een zilveren schild aan. Dit schild wordt, na het keizerjaar aan het koningsketen gehangen.

De nieuwste schilden worden aan het jongste keten gehangen. Om dit keten goed draagbaar te houden worden oudere schilden, van overleden gildebroeders, ervan afgehaald en aan het tweede koningsketen gehangen.

Het tweede koningsketen wordt gedragen 's ochtends bij de gildenmissen tijdens het beleg en ontzet en het koningschieten, op de patroonsdagen van St. Gangulphus en St. Laurentius en bij de dodenherdenking. De oudste twee koningsketens worden alleen nog tijdens de Huissense Umdracht gedragen. De jongste koningsketens worden gedragen 's middags bij het beleg en ontzet en natuurlijk bij het koningschieten op de andere verplichte optrekdagen van ons gilden en tijdens de kring- en federatie schuttersdagen.

Bibliografie Gilden Huissen (2)

“De Gilde Viert”

Jan Wannet

Regelmatig kom je boeken of oude tijdschriften tegen waar verhalen of gebeurtenissen van en over de Huissense gilden in staan. Verschillende boeken zijn ook in het bezit van het gildenarchief en voor studie te raadplegen. Of zomaar om te lezen om meer te weten te komen van de rijke historie der gilden. Dit keer het boek “De Gilde Viert”.

Het is eigenlijk meer een verzamelalbum, geschreven door D.J. van der Ven in 1931.

Door de firma Theodorus Niemeijer uit Groningen werd een verzoek gericht aan D.J. van de Ven om een album samen te stellen met 120 plaatjes, die door de gebruikers van Niemeijer tabak konden worden verzameld. Van der Ven schrijft ook: *“met vreugde heb ik deze opdracht aanvaard, daar het voor mij als folklorist een prettige gedachte was dat al wat ik in dit album zou vertellen, van rookers voor rookers zou zijn, en dat ik beide categorieën vertrouwd zou kunnen maken met veel, wat er leeft in de Nederlandse folklore.”*

- Oosterbeek, “De Meihof”, 9 augustus 1931.

Van de Ven beschrijft in zijn album veel over de gebruiken en tradities van de Limburgse en Brabantse gilden en schutterijen en ook van de Huissense gilden.

D. van der Ven heeft meerdere folkloristische boeken geschreven en was betrokken bij de oprichting van het Openluchtmuseum. Het door hem georganiseerde Vaderlandsch Historisch Volksfeest op het terrein van het Nederlands Openluchtmuseum, in 1919, werd door meer dan 400.000 bezoekers bijgewoond. Hij heeft ook de films gemaakt uit 1924, 1926, en 1936 over de gilden en het beleg en ontzet. Verschillende foto's van de Huissense gilden, vooral de vendeliers staan er afgebeeld.

Hieruit blijkt dat van der Ven toch een affiniteit heeft met de Huissense gilden, ze werden dan ook regelmatig uitgenodigd om festiviteiten op te luisteren in het openlucht museum. Een mooi album met veel wetenswaardigheden over de gilden. Het album is in het bezit van de gilden.

De voor en achterkant van het album.

Links een plaatje van kapitein-vendelier H.A. Derksen. “De kapitein-vendelier van het Huissense vendelierencorps, wijlen de heer H.A. Derksen, die meer als een halve eeuw de vaan heeft gezwaaid, en school heeft weten te maken”.

Een bladzijde met Huissense vendeliers in actie op de Waterberg, het openluchtmuseum in Arnhem. Ook wordt er uitleg gegeven over de vaandels, hoe ze gemaakt worden. Op het middelste plaatje laat men zien dat het vaandel geheel in evenwicht moet zijn.

**DE VOLGENDE GILDENKRONIEK VERSCHIJNT OMSTREEKS DECEMBER 2013
MET AANDACHT VOOR:**

- *LAURENTIUSDAG*
- *DE KRINGDAG IN LEUTH*
- *NOBELE ORDE VAN DE PAPAGAY*
- *GEEN KANDIDATEN VOOR HET KONINGSCHIETEN HISTORISCH BEKEKEN*
- *EN VEEL MEER*

HEEFT U TIPS, OP/AANMERKINGEN, VERHALEN OF FOTO'S?
KRONIEK@GILDENHUISSEN.NL

DE FOTO'S IN DEZE KRONIEK ZIJN AFKOMSTIG VAN

Harry ten Have, Tjebbe Kersten, Berdie Evers, Hans Hoen en het gildenarchief

Het St. Gangulphusgilde is ontstaan uit een fusie (in 1536) van het St. Antoniusgilde en het St. Jorisgilde (daterend uit 1411)

"In den jaere ons Heeren duysent vijfhondert ses und dartich heeft die Eerendtfeste und Vromen Joncker Elbert van, Pallandt Erfmarschalk, onseren drost en amptman in stadt und van wegen ons genedigen lieven Heeren, mit toedoen Richter Burgemeijster Schepenen en Raidt en die gemeine Burgeren en Burgers kinderen van Huessen, van die twee schutterije ende broederschappen nementlich sancti Anthonius ende Georgius, om meerder liefde, vrundtschap en eendracht to halten, een schutterij ende broederschap gemeackt geheyten Sanctus Gangulphus Schutterije und Broederschap."

Aldus het relaas uit het fusie verdrag

Het St. Laurentiusgilde werd in 1661 opgericht als "jonggesellen schutten compagnie" met consent van de landsheer, keurvorst Friedrich Wilhelm von Brandenburg, wegens verleende krijgsdiensten. In het oude Gildenboek staat vermeld:

"De broederschap der jong gezellen is opgericht in het jaar 1661 onder de regering van de Doorluchligsten Keurvorst von Brandenburg Hertog Cleef Glorieuzer Gedagtenis"

Sinds 1986 zijn beide Gilden koninklijk onderscheiden

© Gilden Huissen, 2013
Alle rechten voorbehouden

